

Den dolda vägen till förhandlingsbordet

En studie av indirekta bakvägssamtal mellan Israel och
Hamis

Abstract

Kidnapping is a frequent method for terrorists to force states to make concessions, which many times cause huge suffering and even death of the hostages. This study aims to analyse why indirect backchannel talks can facilitate negotiations with terrorists in order to save lives. The research regarding negotiations with political kidnappers is limited, which is why this study will be theory building. This study analyses the indirect backchannel talks that was stabilized between Gershon Baskin and Dr. Ghazi Hamad and how these talks facilitated the reaching of an agreement between Israel and Hamas in 2011, when Israel exchanged 1027 Palestinian prisoners to one single Israeli soldier, Gilad Shalit. By using process tracing as a method, formative moments within the case is isolated and analysed using theories of indirect backchannel talks, phases of the negotiation process, and paradoxes and dilemmas when negotiating with terrorists. The result of the study is that indirect backchannel talks in this case partly facilitate the negotiations with Hamas. Mainly because of the long lasting conversations between Gershon Baskin and Dr. Ghazi Hamas, their contacts with key persons on both sides, and their ability to understand each side and willingness to compromise.

Nyckelord: indirekta bakvägssamtal, förhandling, terrorism, Israel, Hamas

Antal tecken: 69 297

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	1
1.2	Avgränsningar	2
2	Metod	4
3	Teori	6
3.1	Indirekta bakvägssamtal	6
3.2	Hanterandet av motstridigheter.....	7
3.2.1	Förhandlingsprocessens faser	7
3.2.2	Paradoxer och dilemman	7
3.3	Analysschema	9
4	Indirekta bakvägssamtal mellan Hamas och den israeliska regeringen	11
4.1	Indirekta bakvägssamtal inleds.....	11
4.1.1	Förförhandlingar	14
4.1.2	Paradoxer och dilemman	15
4.2	Ökat förtroende för de indirekta bakvägssamtalen	15
4.2.1	Etablering av lösning för möjlig överenskommelse	18
4.2.2	Paradoxer och dilemman	18
4.3	Osäkerhet in i det sista	19
4.3.1	Finjustering	21
4.3.2	Paradoxer och dilemman	22
5	Slutsatser	23
6	Referenser	25

1 Inledning

Kidnappningar har genom tiderna varit, och är än idag, en frekvent metod för terroristorganisationer att pressa motparten till att göra eftergifter. Allt för ofta slutar dessa kidnappningar i stort lidande för de inblandade och i allra värsta fall att gisslan dödas. För att rädda liv försöker de inblandade därför hitta sätt att lyckas få tillbaka gisslan levande utan att behöva offra allt för mycket. Vanligtvis sker dessa kidnappningsförhandlingar i det fördolda och det är därför svårt att bedriva forskning inom området. Dessutom tvingas förhandlingsparterna hantera åtskilliga motstridigheter som gör det svårt att uppnå en överenskommelse. På så sätt väcks en förundran över vad som kan skapa gynnsammare förutsättningar för kidnappningsförhandlingar.

När jag frågade diplomaten Rolf Ekéus, som har lång erfarenhet av internationella förhandlingar, huruvida hemliga bakvägssamtal kan underlätta förhandling med terrorister och i så fall på vilket sätt, så svarade han att tilliten ibland kan vara större genom informella förhandlingar. Tillit till motpartens ställningstaganden, menar han, är avgörande i alla förhandlingar. När det gäller terrorister, så är dock tilliten näst intill obefintlig på grund av att terrorister bryter mot allmänt erkända lagar och regler, samt moraliska principer (Ekéus 2015). Av denna anledning vill jag genom en fallstudie studera hur indirekta bakvägssamtal kan underlätta förhandlingar med terrorister. Således kommer jag inte beröra huruvida det är rätt eller fel att förhandla med terrorister eftersom att det redan finns åtskilliga studier i ämnet, utan kommer istället fokusera på hur dessa förhandlingar bedrivs.

1.1 Syfte

Ambitionen är att studera varför indirekta bakvägssamtal kan underlätta förhandlingar med terrorister genom att hantera de motstridigheter som kan uppstå under förhandlingarnas gång. Forskarna Alexander P. Schmid och P. Flemming har studerat kidnappnings- och gisslanförhandlingar och menar att det finns förhållandevis lite kunskap om nutida hemliga politiska förhandlingar med terrorister. ”While we know not enough about contemporary secret political negotiations with terrorists, we know much more about crisis management [...]” (Schmitt & Flemming 2010: s. 50f). Kunskapen om hemliga kidnappningsförhandlingar med terrorister baseras således huvudsakligen på kunskapen om kriminella gisslansituationer. Av denna anledning finns det ett behov av att empiriskt undersöka hur kidnappningsförhandlingar bedrivs med terrorister för att på så sätt utveckla kunskapen om detta fenomen.

Många regeringar har genom tiderna uttryckt att de inte förhandlar med terrorister. Jonathan Powell, som bland annat varit huvudförhandlare mellan Storbritannien och Nordirland, menar däremot att de flesta regeringar förr eller senare inlett samtal med terrorlistade organisationer (Powell 2014: s. 1). Argument emot att inleda förhandlingar med terrorister väger ofta mindre då det finns en möjlighet att undgå fortsatt våld. Indirekta bakvägssamtal kan därför bidra till att motparterna lättare närmar sig varandra i syfte att nå en överenskommelse (Pruitt 2006: s. 381, 383).

I samband med att den israeliska soldaten Gilad Shalit kidnappades av Hamas år 2006 etablerades en indirekt kommunikationskanal mellan Hamas och den israeliska regeringen via Gershon Baskin, en fredsaktivist och medredaktör på organisationen *Israel Palestine Center for Research and Information*, och Dr. Ghazi Hamad, talesperson och rådgivare till Hamas premiärminister Ismail Haniyeh (Baskin 2013: s. 8, 15). Dessa två lyckades, tack vare ett stort kontaktnät, utveckla indirekta bakvägssamtal mellan den israeliska regeringen och Hamas samtidigt som formella förhandlingar pågick mellan parterna och som slutligen, efter fem år, ledde fram till ett fångutbyte.

Baskin and Hamad had built up a relationship of trust over seven years and hundreds of hours of conversations that allowed them, together, to navigate the delicate steps to getting Shalit finally released from his underground captivity. (Powell 2014: s 161).

De indirekta bakvägssamtalen kan således ha underlättat för de formella förhandlingarna i form av en tillförlitlig kommunikationskanal mellan parterna för att komma fram till en möjlig lösning. Forskningsproblemet är således varför indirekta bakvägssamtal kan underlätta förhandlingar med terrorister. Studiet av indirekta bakvägssamtal kan även bidra till en ökad förståelse för vad som driver parter till att vilja förhandla med terrorister. Forskningsfrågan är följande:

- Varför kan indirekta bakvägssamtal underlätta förhandlingar med terrorister?

1.2 Avgränsningar

Den teoretiska utgångspunkten för studien är baserad på tidigare forskning inom förhandlingsteorier i syfte att analysera politiska kidnappningsförhandlingar och i synnerhet kidnappningsförhandlingar med terrorister. Fokus kommer att ligga på indirekta bakvägssamtal som en form av kidnappningsförhandlingstaktik. Förhandlingar med terrorister sker oftast först när ingen annan utväg tycks finnas tillgänglig och situationen börjar bli kontraproduktiv. Forskaren Dean G. Pruitt som forskar i internationell förhandling, menar att indirekta bakvägssamtal med terrorister då kan bidra till att testa parternas flexibilitet i kontraproduktiva lägen och samtidigt inge en känsla av att en uppgörelse kan genomföras så att våldet

upphör. Genom indirekta bakvägssamtal ges ingen legitimitet till terroristerna eftersom det inte finns något krav på att bindande avtal sluts och parterna kan följaktligen fokusera på att diskutera gemensamma intressen (Pruitt 2006: 383).

Som analytiskt ramverk för hur indirekta bakvägssamtal underlättar förhandlingar med terrorister kommer teorier av Gay Olivier Faure och I. William Zartman att användas, som båda är framstående forskare inom förhandlingar med terrorister. På så sätt kommer kidnappningsförhandlingar med terrorister att kunna studeras utifrån en politisk kontext. Det är även viktigt att beakta att fallet kan förstås utifrån andra teoretiska perspektiv. Fenomenet kan alltså studeras utifrån andra kontexter, exempelvis kriminologi eller psykologi, och det finns således andra faktorer som kan inverka på fallet och som oundvikligen faller bort då man väljer teoretisk utgångspunkt.

2 Metod

För att kunna svara på ovanstående forskningsfråga är ambitionen att framför allt förklara varför utfallet blev som det blev. Fokus kommer alltså ligga på att detaljstudera orsakerna till effekterna genom en process-spårning för att kunna bekräfta de kausala mekanismer som länkar orsaker till utfall. Således är studien av förklarande karaktär i syfte att utveckla en ny förklaring till varför indirekta bakvägssamtal kan underlätta förhandlingar med terrorister. Detta kommer att göras genom att undersöka om och i så fall hur indirekta bakvägssamtal påverkar förhandlingarna med terrorister i en specifik riktning samt spåra kausala mekanismer för att kunna besvara varför de indirekta bakvägssamtalen i så fall underlättar förhandlingarna (Esaiasson et al 2012: s. 66, 129).

Genom en process-spårning kan kompletterande förklaringsfaktorer upptäckas. Detta görs genom att kartlägga händelseförloppet i detalj. Alexander George och Andrew Bennett är ledande forskare inom utvecklingen av process-spårning som samhällsvetenskaplig analysmetod och de menar att process-spårning framförallt används för att bedriva inomfallstudier. Syftet med process-spårning är alltså att undersöka en längre kedja av händelser som ledde fram till utfallet. Detta görs genom att isolera viktiga händelser, så kallade formativa moment, och som är av betydelse för hela händelsekedjan och det slutliga utfallet. På så sätt kan man hitta spårbundenheten i processen och som ledde fram till resultatet. Detta görs genom att identifiera viktiga aktörer och delbeslut som fattats samt försöka rekonstruera de överväganden som gjorts. Dessa överväganden ska sedan översättas till allmängiltiga faktorer och orsakmekanismer som kan tillämpas på andra fall. Genom process-spårning kan en generell teori utvecklas som kan förklara även andra fall. Dock bör svårigheten med att generalisera en inomfallstudie betonas. Slutsatserna av studien bör testas på ett nytt empiriskt material för att ha bäringskraft, vilket kan göras genom att testa teorin på ett överskådligt insamlat material av liknande fall (Esaiasson et al 2012: s. 75, 129f, 133)

För att vidare kunna bedöma huruvida sambandet mellan indirekta bakvägssamtal och förhandlingar med terrorister är positivt krävs relevanta jämförelsepunkter, något som försvåras i en inomfallstudie. Jämförelsepunkten kommer att utgöras av hur starkt sambandet är i jämförelse med tidigare forskning inom området samt förväntade resultat. Detta innebär att de klassificerade analysenheterna som definieras i teoriavsnittet nedan, kommer att rangordnas enligt en ordinalskala. Med andra ord kommer sambandet mellan indirekta bakvägssamtal och förhandlingar med terrorister att rangordnas efter hur mycket kategorierna innehåller av den aktuella egenskapen, och kommer att benämnas med betäckningarna + (positivt samband), - (negativt samband) och 0 (inget samband) (Esaiasson et al 2012: s. 72, 75f, 348f).

Denna teoriutvecklande studie kommer att baseras på ett induktivt arbete med fokus på empiri för att på så sätt bättre förstå varför indirekta bakvägssamtal kan underlätta förhandlingar med terrorister. För att utveckla teorin så är det en fördel att samla in mycket information om ett fåtal fall, därav är en inomfallstudie passande eftersom det tillåter större möjlighet att förklara det enskilda fallet (Esaiasson et al 2012: s. 112).

Materialet för denna studie kommer att bestå av journalistiskt material, biografiska skildringar, mailkorrespondens samt vetenskapliga texter. Det journalistiska materialet tillåter en bred förståelse för centrala händelser i förhandlingsprocessen medan biografiska skildringar och mailkorrespondens gör det möjligt att studera tankestrukturen bakom viktiga beslut. Dock bör det tilläggas att tankegångarna som deklarerats genom biografiska texter och mailkorrespondens inte nödvändigtvis ger en inblick över hela processen, information som belyser vissa delar i förhandlingsprocessen är otillgängliga. Därutöver utgör biografiskt material och mailkorrespondens subjektiva skildringar av en uppfattad verklighet vilket måste tas i beaktning då materialet analyseras, dock anses primärkällor ha hög trovärdighet. En bedömning av materialets sanningshalt, det vill säga tendens, måste göras genom att väga olika källor mot varandra. Studien kommer framför allt att lägga tyngdpunkt på tolkning av mailkorrespondensen mellan betydande aktörer för att på så sätt undvika efterhandstolkningar av händelser. Således kommer en kvalitativ textanalys att göras av materialet för att systematisera och klargöra tankestrukturen hos betydande aktörer (Esaiasson et al 2012: s. 211; Teorell & Svensson 2007: s. 104-106).

Valet av teori kommer att påverka studiens validitet, det vill säga att jag mäter det jag avser att mäta. För att minimera risken för systematiska mätfel måste empirin operationaliseras så att den överensstämmer med teoribildningen. Reliabiliteten å andra sidan bygger på tydlighet i kriterierna för hur empirin ska mätas, osystematiska mätfel undviks på bästa sätt genom att göra om samma studie för att se om samma resultat uppnås. Tiden för denna studie är dock knapp vilket medför att det inte finns tid att testa reliabiliteten. (Teorell & Svensson 2007: s. 55-59).

Val av fall baseras främst på att det är representativt för det fenomen jag vill undersöka. Dessutom finns utförligt material att tillgå i form av primära källor, vilket är ovanligt gällande indirekta bakvägssamtal mellan regeringar och terrorister. Vidare präglas valet av fall av att det är ”tungt” i avseendet att det, på grund av tillgång till primära källor, huvudsak i form av mailkorrespondens, vilket ger en ökad möjlighet att studera sambandet mellan indirekta bakvägssamtal och förhandlingar med terrorister. Fallet även har valts på grund av närhet i tid till händelserna.

3 Teori

3.1 Indirekta bakvägssamtal

Många överenskommelser har uppnåtts genom att bakvägssamtal har banat ut vägen för parterna till att nå förhandlingsbordet. Det finns i huvudsak två olika typer av bakvägssamtal. Det finns direkta bakvägssamtal mellan representanter från de olika parterna som möts på en hemlig plats. Sedan finns det indirekta bakvägssamtal som uppnås genom en kommunikationskedja mellan medlare som skickar meddelande fram och tillbaka mellan parterna. Vanligtvis har medlarna också ett nära band till parterna vilket inbringar tillit och underlättar kommunikationen. Det bör dock tilläggas att denna kedja av kommunikation riskerar att påverkas av snedvridna meddelanden och gömda agendor hos medlaren (Pruitt 2006: s. 381f).

Framgångsrika bakvägssamtal medför ofta tillräckligt mycket optimism för att en överenskommelse är möjlig och förhandlingar kan därmed inledas. Anledningen till att parterna är optimistiska kan bero på att parterna har hittat flexibilitet i varandras krav vilket inbringar tillit till att ömsesidiga eftergifter är möjliga. Bakvägssamtal underlättar även skapandet av en förhandlingslösning och att parternas olika positioner närmar sig varandra, vilket i sin tur genererar fortsatt optimism. När bakvägssamtal är framgångsrika så försvinner vanligtvis de flesta argument som talar emot att förhandlingar inleds. Dessutom kan förhandlingarna legitimeras genom att en överenskommelse uppnås (Pruitt 2006: s. 382f).

Vad som är avgörande för flexibiliteten hos parterna är de omständigheter som uppmuntrar till flexibilitet. Olika omständigheter kan skapa ett kontraproduktivt läge för parterna som då ser förhandling som en bättre utväg. Men även tilltron till att den andra parten är redo att göra eftergifter kan inbjuda till flexibilitet (Pruitt 2006: s. 384).

Det finns många sätt för en tredje part att underlätta förhandlingar. Exempelvis kan en tredje part förmedla och samordna utformningen av olika eftergifter, en tredje part kan även hjälpa parterna att formulera sakfrågor och föreslå möjliga lösningar eller pressa parter till att göra eftergifter (Pruitt 2006: s. 386).

3.2 Hanterandet av motstridigheter

3.2.1 Förhandlingsprocessens faser

Förhandlingsprocessen kan delas upp i tre olika faser; 1) förförhandlingar 2) etablering av lösning för möjlig överenskommelse, och 3) finjustering av varje sakfråga som behållits för diskussion. Förförhandlingarna kräver ett effektivt diplomatiskt tillvägagångssätt eftersom att de första timmarna är mest kritiska och frambringar osäkerhet gentemot varandras positioner. Under förförhandlingarna måste situationen stabiliseras, en kommunikationskanal etableras, en krishanteringsgrupp skapas och ett förhandlingsteam väljas. Dessutom måste rättsliga myndigheter se till att gisslan lever. Den andra fasen innebär att parterna har lyckats komma överens om en lista på sakfrågor som parterna är villiga att förhandla om. Denna fas är vanligtvis mycket utdragen och tiden är därmed en viktig faktor. Det är under denna fas som en så kallad "Zone of Potential Agreement" (ZOPA) måste skapas vilken sällan görs genom att kombinera varandras krav och erbjudanden. Vanligast är att man i början arbetar emot terroristerna för att sedan ändra sig till terroristernas fördel. Anledningen till förändringen orsakas ofta av folkopinion eller från familjerna till gisslan som förväntar sig att regeringen ska lösa problemet. Under denna fas är det också möjligt att terroristerna höjer sina krav. Den tredje fasen utgörs i hög grad av ett nollsummespel där alla möjliga knep görs för att minska eftergifterna. Ett plussummespel kan därmed förändras till ett utfall där båda parterna förlorar. Det avgörande stadiet för att uppnå någon slags överenskommelse är "Mutual Hurting Stalemate" (MHS). MHS kännetecknas av antagandet att när parterna har hamnat i ett smärtsamt läge så försöker de leta efter alternativ som är mer fördelaktiga. Om detta stadium inte uppnås riskerar förhandlingarna att hamna i ett dödläge under lång tid (Faure 2008: s. 191f; Zartman 2008: s. 232).

Varje fas har sina egna mål och principer och måste således hanteras olika genom att använda sig av specifika taktiker. Under förförhandlingarna krävs exempelvis ingen diskussion om enskilda sakfrågor utan fokus ligger främst på att etablera förutsättningar för att förhandling ska kunna ske. Den andra fasen syftar till att bygga en underlättande struktur och tillåter kreativa lösningar som kan skapa trovärdighet och förpliktelse för en möjlig överenskommelse. Den tredje fasen däremot är väldigt skiftande och kan innehålla dödlägen, bluffar och oväntade händelser som kan stoppa förhandlingarna (Faure 2008: s. 192).

3.2.2 Paradoxer och dilemman

Gay Olivier Faure, som är forskare i internationell förhandling och terrorism, menar att det finns olika dilemman och paradoxer som förhandlaren måste hantera för att nå en överenskommelse med terrorister. "With counterparts such as

terrorists, the negotiation process can be defined as an operating procedure that needs to resolve a number of difficult situations.” (Faure 2015: s. 130). Genom hela förhandlingsprocessen tvingas parterna hantera svåra och motstridiga situationer.

Dessa svårigheter innebär först och främst att ett beslut måste fattas huruvida man ska förhandla med terrorister eller inte, det så kallade Shakespeare-dilemmat. Många regeringar vägrar officiellt att förhandla då de menar att terroristhandlingar då legitimisternas samt försvagar regeringars position gentemot terroristerna. Men samtidigt riskerar regeringarna genom att inte förhandla att framstå som känslolösa och hjärtlösa om de låter gisslan torteras eller dödas. Terroristerna å andra sidan vill enbart få igenom sina villkor utan att göra några eftergifter. Ingenting vill alltså förhandla med den andra (Faure 2015: s. 132f).

Vidare följer uppgiften att överväga hur man ska hantera motstridiga avsikter, exempelvis att rädda offer genom att göra eftergifter eller förhindra att terrorister begår liknande handlingar igen genom att inte ge dem resurser som förstärker deras position i framtiden. Kortsiktiga och långsiktiga intressen går alltså inte ihop. Genom att exempelvis betala en lösensumma för att rädda gisslan kan terroristerna tilldelas resurser för att kunna utvidga sin verksamhet, vilket har skett i många fall (Faure 2015: s. 134f).

En annan svårighet som är av betydelse gällande förhandlingar med terrorister, menar Faure, är att parterna tvingas kombinera två motstridiga logiker, samarbete och konkurrens. Förhandlingar uppnås endast genom samarbete och parterna är beroende av varandra för att deras mål ska uppnås. Samtidigt är konkurrensen och viljan att vinna mer än motparten en oundviklig del av förhandlingarna. Båda dessa principer måste kombineras för att en överenskommelse ska uppnås. Kontexten kring förhandlingssamtalen är viktiga i det avseendet att de oftast sätter principerna för förhandlingarna. Det är vanligt att regeringstjänstemän använder sig av en hård förhandlingstaktik genom hot etcetera och utan någon som helst tillit till terroristerna. Här handlar det om att göra anspråk på värde snarare än att skapa värde (Faure 2015: s. 135f).

Tuffhetsdilemmat eller ”det taktiska dilemmat” som det även kallas, beskriver vidare svårigheten att bedöma hur mycket en part ska pressa motparten, med vetskapen om att ju mer man pressar motparten ju mer kan man vinna, samtidigt som det riskerar att en överenskommelse inte går att uppnå. I detta stadium är det vanligt med utpressningstaktik vilket kan göra att konflikten snarare riskerar att eskalera och blir okontrollerbar (Faure 2015: s. 136f).

Ett annat dilemma för parterna är att avgöra huruvida man ska visa empati eller bestämdhet gentemot motparten. Genom att anpassa sitt beteende efter motparten kan en dialog lättare inledas, men gällande förhandlingar med terrorister så riskerar istället trovärdigheten kan minska. Samtidigt riskerar de som förhandlar med terrorister att utsättas emotionellt genom rädsla och ångest vilket kan påverka beslutsfattande till att bli mindre rationella. Trots detta så är dialog det enda sättet att påverka terroristerna och i många fall så tvingas de som förhandlar med terrorister anpassa sig efter terroristernas beteende för att överhuvudtaget överleva. Att vara bestämd mot någon som är beredd att dö för sin sak äventyrar hela situationen. Det är vidare vanligt att uppgiften att förhandla och

uppgiften att fatta beslut görs av olika personer för att förhindra att förhandlingarna manipuleras av terroristerna (Faure 2015: s 137f).

Man måste även vara medveten om att parterna har olika perspektiv gällande sakfrågorna som rör förhandlingarna. Det kulturella dilemmat blir här påtagligt. Ska man utgå från terroristernas definition av problemet i syfte att underlätta kommunikationen, men samtidigt riskera att sakfrågorna formas utifrån terroristernas intressen? Olika kulturer har olika beteenden, olika normer för kommunikation samt olika sätt att förstå saker och ting, och parternas olika identiteter blir här tydliga. Det är viktigt att förstå terroristernas religiösa och ideologiska ramverk för att effektivisera förhandlingarna, detta kan göras genom att tillsätta en förhandlare som har god förståelse för båda parternas kulturer och synsätt (Faure 2015: s. 138f).

Terrorgrupper är vanligtvis inte benägna att förhandla utan handlar mest utifrån att vara beredda på att kriga. Därför använder de sig ofta av taktiker för att manipulera fram spänningar genom exempelvis ett aggressivt språk, motvillighet att lyssna, hot, lögn, inbringa falska förhoppningar, sätta igång kriser med mera. Terrorister lyder normalt sett inte under lagar och regler medan regeringar är tvungna att efterfölja dem. Det moraliska dilemmat blir här påtagligt. När terroristerna går bakom ryggen och handlar efter oetiska principer så lockar det motparten till att göra detsamma. I slutändan blir det en fråga om hur långt förhandlaren är beredd att gå utan att förkasta sina egna moraliska principer. Ett ”smutsigt” handlande från förhandlarens sida kan rädda livet på den som sitter gisslan (Faure 2015: s. 139-141).

3.3 Analysschema

Tabell 1. Analysschema

Mekanism	Indikator	Svar
Indirekta bakvägssamtal	Skapar de indirekta bakvägssamtalen förutsättningar för att parterna närmar sig varandra?	+ - 0
Förförhandling	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att stabilisera situationen?	+ - 0
Etablering av lösning för möjlig överenskommelse	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att komma överens om en lista på sakfrågor som de är villiga att förhandla om?	+ - 0

Finjustering av varje sakfråga som behållits för diskussion	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att utforska mer framgångsrika alternativ?	+ - 0
Shakespeare-dilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att besluta sig för att förhandla eller inte?	+ - 0
Motstridigheterna mellan kortsiktiga och långsiktiga förhandlingslösningar	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel hantera motstridigheterna med förhandla och samtidigt undvika att ge terroristerna ytterligare resurser?	+ - 0
Motstridiga förhandlingsprinciper	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att hantera motstridigheterna att samarbeta och samtidigt försöka vinna över terroristerna?	+ - 0
Tuffhetsdilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att pressa terroristerna lagom mycket utan att riskera en framtida överenskommelse?	+ - 0
Empati- eller bestämdhets dilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att anpassa sitt beteende för att skapa gynnsammare förhållanden?	+ - 0
Kulturellt dilemma	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att ta del av terroristernas perspektiv?	+ - 0
Moraliskt dilemma	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att hålla sig till fastställda lagar och principer?	+ - 0

4 Indirekta bakvägssamtal mellan Hamas och den israeliska regeringen

4.1 Indirekta bakvägssamtal inleds

Den 25 juni år 2006 tillfångatas den israeliska soldaten Gilad Shalit av en militärvinge till Hamas, som attackerar den israeliska militärbasen Karen Shalom nära gränsen mellan Israel, Egypten och Gaza. Gilad Shalit förflyttas av kidnapparna genom en tunnel som leder in till Rafah i Gaza. Den palestinska myndigheten påstår att de inte är inblandade i kidnappningen. Ehud Olmert, som var dåvarande premiärminister i Israel, håller Hamas och den palestinska presidenten Mahmoud Abbas ansvariga för attacken. Dagen efter attacken utropas Hamas militärvingar Izz al-Din al Qassam, Den islamiska Armén samt Popular Resistance Committees (PRC) att de är skyldiga till kidnappningen och går ut med krav om att alla palestinska kvinnor och barn ska frisläppas från israeliska fångelser i utbyte mot information om Gilad Shalit (CNN 1; MFA ; Al Jazeera 1; Al Jazeera 2, Erlanger 2006).

Direkt efter att Gilad Shalit blivit kidnappad ställer den israeliska premiärministern Ehud Olmert ett ultimatum till palestinierna att den israeliska soldaten ska återlämnas inom 48 timmar. Ehud Olmert gör också klart att han vägrar att varken förhandla, kompromissa eller gå med på några överenskommelser och håller hela den palestinska befolkningen skyldig till kidnappningen och i synnerhet den palestinska myndigheten. Två dagar senare attackerar israeliska trupper Gaza i syfte att sätta press på kidnapparna att släppa Gilad Shalit (Al Jazeera 1, Al Jazeera 2, Erlanger 2006). Den israeliska regeringens agerande visar tecken till försök att tvinga kidnapparna att lämna tillbaka den israeliska soldaten utan att förhandla. På så sätt riskerar inte den israeliska regeringen att legitimera kidnapparnas handlande. När den israeliska regeringen vägrar förhandla kommer ytterligare ett uttalande från de tre grupperna i ett försök att pressa den israeliska regeringen att gå med på deras villkor.

In view of the enemy's obstinance in toppling all humanitarian values and insistance on military measures and continued aggression, we are posing an ultimatum to the Zionist enemy, by Tuesday at 6 A.M., July 4. Unless the enemy responds favorably to our humane demands that appeared in the previous leaflet regarding the terms of action in the case of the missing soldier and begins implementing the first item, we will consider the current

case closed due to the stubbornness of the enemy leadership. And afterward, the enemy will bear full responsibility for the future consequences. (Benn, Oren, & Issacharoff 2006)

Premiärminister Ehud Olmert vägrar att acceptera deras krav. Istället hotar han med flygangrepp mot civil infrastruktur och Hamas ledare i Gaza om kidnapparna inte friger Gilad Shalit. Tre dagar efter kidnappningen inleder Israel attacker mot södra Gaza under namnet ”Operation Summer Rains” i ett försök att pressa Hamas till att släppa Gilad Shalit. (Al Jazeera 1; Al Jazeera 2; CNN 1; Erlanger 2006; Erlanger & Fisher 2006; Sofer 2006; McCarthy 2006; SVT).

Det är under ”Operation Summer Rains” som Gershon Baskin, fredsaktivist och medredaktör på organisationen *Israel Palestine Center for Research and Information*, blir kontaktad av Dr. Mohammed Migdad. Gershon Baskin och Dr. Mohammed Migdad hade några månader tidigare träffats på en FN-konferens om hjälp till det palestinska folket. Dr. Mohammed Migdad ber Gershon Baskin att öppna upp en kommunikationskanal mellan Israel och Hamas för att stoppa bombningarna och ser samtidigt till att Gershon Baskin kommer i kontakt med Dr. Ghazi Hamad, talesperson och rådgivare till Hamas premiärminister Ismail Haniyeh. Gershon Baskin föreslår att en video på Shalit kan underlätta ett fångutbyte. Några dagar senare svarar Dr. Ghazi Hamad att kidnapparna går med på att släppa en video på Shalit i utbyte mot 350 palestinska kvinnor och barn. (Baskin 2013: s. 9, 15-17). Efter att Israel vägrat förhandla och istället pressat Hamas genom att attackera Gaza försöker Hamas nu istället leta efter en möjlig kommunikationskanal som kan förändra den israeliska regeringens inställning till att förhandla med Hamas.

Den 8 juli år 2006 kontaktar Gershon Baskin den israeliska premiärministerns dotter Dana Olmert, och ber henne att vara kontaktperson mellan Hamas och den israeliska presidenten. Dana Olmert svarar i vänlig ton att den israeliska regeringen har säkra uppgifter om att Gilat Shalit lever, och att hans förslag därför inte är av intresse. Dessutom förklarar hon att premiärminister Ehud Olmert misstänker alla som har kontakt med palestinier ”He suspects their real intentions.”. (Baskin 2013: s 19f). Detta visar tydligt svårigheten med att etablera indirekta bakvägssamtal mellan parterna.

Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad fortsätter att kontakta varandra regelbundet för att försöka få fram en förhandlingslösning. I ett meddelande till Dana Olmert berättar Gershon Baskin om sin kontakt med Dr. Ghazi Hamad och att Hamas accepterar att förhandla fram en vapenvila genom den palestinska presidenten Mahmoud Abbas. Dana svarar kort därpå att hon är villig att hjälpa till, ”This looks quite serious [...] tell me what to do.”. Vidare skriver Gershon Baskin ett meddelande till Dr. Ghazi Hamad där han bland annat uttrycker sin oro över situationen i Gaza (Baskin 2013: s. 23-25).

When I couldn't reach you today, I was worried about you. Another eighteen Palestinians were killed last night, and more than twenty the night before. This madness has to end. I am saddened by every person killed and by every home destroyed (Baskin 2013: s. 25).

Gershon Baskin har vid denna tidpunkt lyckats etablera trovärdighet för sin kommunikationskanal hos två viktiga personer som har direkt kontakt med parterna. Däremot står parterna fortfarande så långt ifrån varandra att de inte är villiga att lyssna på varken Dana Olmert eller Dr. Ghazi Hamad. Trots detta har Gershon Baskin och kidnapparna fått kontakt, via Dr. Ghazi Hamad. På den israeliska sidan kan Gershon Baskins försök till kontakt å andra sidan liknas vid en återvändsgränd.

Vid ett tillfälle träffar Gershon Baskin Dr. Ahmed Yousef, rådgivare till Hamas premiärminister Ismail Haniyeh. De möts i Gaza och samtalet som varar under flera timmar leder in på Hamas mål och syn på Israel och hur hopplöst det är att förhandla med Israel. Dagen efter samtalet skickar Hamas ett förhandlingsförslag som Gershon Baskin ombeds vidarebefordra till Ofer Dekel, den israeliska regeringens särskilda sändebud för Shalit-fallet. Ofer Dekel svarar med ett antal frågor gällande vem som skrivit dokumentet, om dokumentet är kidnapparnas position samt om dokumentet som Ofer Dekel fått är originalversionen. Dr. Ghazi Hamad svarar på Ofer Dekels frågor via Gershon Baskin (Baskin 2013: s 43-45). Dessa meddelanden med Ofer Dekel på den ena sidan och Hamas på den andra sidan visar att indirekta bakvägssamtal inletts. Huruvida kommunikationskanalen anses vara tillförlitlig är dock svårt att bedöma.

Den 10 februari år 2009 tillsätts Benjamin Netanyahu som Israels nya president. Hagai Hadas utnämndes då som nytt särskilt sändebud för Shalit-fallet. Gershon Baskin tar då kontakt med Hagai Hadas och får genom honom veta att den tyske medlaren Dr. Gerhard Conrad är satt att medla i fallet. Dr. Gerhard Conrad har tidigare uppnått framgångsrika förhandlingar med Hezbollah. Förhandlingarna mellan den israeliska regeringen och Hamas angående Gilad Shalit leds dessutom fortfarande av Egypten. I början av oktober släpps en video på Gilad Shalit och i utbyte släpper premiärminister Benjamin Netanyahu 19 kvinnliga fångar. Gershon Baskin hade ingen vetskap om de förhandlingar som ledde fram till överenskommelsen (Baskin 2013: s. 119, 123-125; CNN1).

I slutet av år 2009 misslyckas dock Dr. Gerhard Conrad med att uppnå fler överenskommelser med Hamas förhandlare Dr. Mahmoud Al-Zahar. Varken Ahmed Jaabri, befälhavare för Ezzedin al Qassam-brigaderna och den som bär huvudansvaret för kidnappningen av Gilad Shalit, eller den israeliska regeringen godkände Dr. Gerhard Conrads förslag till en överenskommelse. Under tiden så fortsätter Gershon Baskin att försöka övertyga Khaled Mashal, som tillhör Hamas politiska ledning, att genom brev och mejl be honom att låta förhandlingarna ske mellan Dr. Ghazi Hamad och Gershon Baskin själv, för att de tillsammans skulle kunna övertyga den israeliska regeringen att acceptera förslaget. Gershon Baskin påpekade också att förhandlingarna måste präglas av att båda parterna gör eftergifter, ”If there is to be a true negotiation, that automatically assumes you won’t get 100 percent of what you demand. There must be a compromise.” (Baskin 2013: s. 125-128; BBC 1).

Det skulle dröja flera år och åtskilliga förhandlingsförslag från Baskin och Dr. Ghazi Hamad, och som skickas till olika nyckelpersoner på båda sidorna, innan de indirekta bakvägssamtalen faktiskt blir verksamma. Inte förrän David Meiden

tillsätts som särskilt sändebud för Shalit-fallet under våren 2011 blir de indirekta bakvägssamtalen som byggts upp ett effektivt verktyg för parterna till att närma sig en förhandlingslösning. Det är via David Meiden som den israeliska regeringen för första gången seriöst försöker använda sig av Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamads indirekta bakvägssamtal (Baskin 2013: s. 153-166, 281).

Till Gershon Baskin förklarar David Meiden att om Hamas är villiga att förhandla enligt det förslag som den tyske medlaren Dr. Gerhard Conrad lagt fram under 2009 och samtidigt visa flexibilitet, så ska David Meiden vara redo att förhandla. David Meiden påvisar också att det är avgörande att Gershon Baskin videbefordrar David Meidens meddelande till Hamas (Baskin 2013: s. 112, 124-126, 132).

Även om en nyckelperson på den israeliska sidan nu visar sig angelägna att använda de indirekta bakvägssamtalen via Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad så är David Meiden ändå tydlig med betydelsen att förhandlingarna ska ske officiellt. I ett SMS till Baskin meddelar David Meiden sin ställning ”[...] I didn't ask for new proposals. There is a proposal on the table, which they [Hamas] should relate to through the official channels.” (Baskin 2013: s. 157).

4.1.1 Förförhandlingar

En kommunikationskanal mellan Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad etablerades ganska snart efter det att kidnappningen ägt rum. Detta kan bero på de flygattacker som Israel utfärdar i Gaza och som får Hamas att söka kontakt via alternativa kommunikationsvägar för att först och främst få slut på bombningarna. Gilad Shalit kan då användas som förhandlingsmedel. Hur som helst så etablerades en hållbar kommunikationskanal som verkar under flera år. Extra gynnsamma förhållande så som att Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad redan har en gemensam kontakt innan händelserna äger rum samt att Gershon Baskin är anställd inom en icke-statlig organisation för palestinsk-israelisk fred med både israeliska och palestinska anställda, kan ha haft effekt för att Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad behåller kontakten genom åren. Även om en kommunikationskanal etableras så är det svårt att bedöma om de indirekta bakvägssamtalen underlättar för att situationen stabiliseras mellan Hamas och den israeliska regeringen. Dock tar det inte lång tid för båda sidorna att utnämna förhandlare och medlare för att förhandla fram en lösning. Det bör nämnas att Hamas är den part som redan från början är villiga att förhandla eftersom att det är syftet med kidnappningen medan Israel i det första stadiet inte har för avsikt att förhandla.

Det är uppenbart att de indirekta bakvägssamtalens betydelse för förhandlingarna är beroende av hur de huvudansvariga använder sig av de indirekta bakvägssamtalen i förhandlingarna. När David Meiden tillsätts visas större förtroende för de indirekta bakvägssamtalen än som tidigare visats från israelisk sida. Först då används de indirekta bakvägssamtalen seriöst från Israels sida för att utforska Hamas position.

4.1.2 Paradoxer och dilemman

Premiärminister Ehud Olmert är tydlig redan från början att han inte tänker förhandla med Hamas. Samtidigt som han inte gärna kan strunta i det faktum att en israelisk soldat har blivit kidnappad av en terrorlistad organisation. Genom att ett särskilt sändebud tillskrivs fallet visar den israeliska regeringen att de har för avsikt att frita Gilad Shalit, samtidigt som militära medel sätts in för att på så sätt pressa Hamas att återlämna Gilad Shalit utan att Israel ska ge varken legitimitet till Hamas handlande eller tillföra Hamas ytterligare resurser som kan användas av gruppen vid ett senare tillfälle. Detta visar att Israel är beredda att pressa Hamas hårt för att inte ge efter för terroristerna. Detta medför dock stora risker att Hamas aldrig kommer gå med på en frigivning. Att attackera Gaza istället för att försöka förhandla visar också på att Israels position i första taget är att inte förhandla med terrorister.

När David Meiden tillträder börjar de indirekta bakvägssamtalen få en mera framträdande roll i förhandlingsprocessen. David Meiden betonar samtidigt vikten av att Hamas använder den officiella vägen för att nå fram till en överenskommelse. Detta kan tolkas som att han inte har tillit till att de indirekta bakvägssamtalen men att han är angelägen om att testa nya tillvägagångssätt för att nå en överenskommelse inom en snar framtid.

4.2 Ökat förtroende för de indirekta bakvägssamtalen

Trots David Meidens uttalande om att förhandlingarna måste fortlöpa genom den officiella vägen så fortsätter David Meiden att vända sig till Gershon Baskin för att nå Gilad Shalits kidnappare Ahmed Jaabri. Gershon Baskin skickar i juni år 2011 ett brev till Dr. Ghazi Hamad där han förklarar att David Meiden vill träffas i hemlighet för att nå en överenskommelse. Gershon Baskin uttrycker även sin hoppfullhet i brevet ”It is time for us to put a little trust in this process we have created. It is time for your leaders to trust you more than they do. It is time for you to trust me more than you do. It is time to be reasonable.”. Efter några dagar får Gershon Baskin ett förslag från Ahmed Jaabri genom Dr. Ghazi Hamad. Bland annat uttrycker Ahmed Jaabri en vilja att förhandlingarna ska gå genom Egypten samt att de indirekta bakvägssamtalen mellan Dr. Hamad och Baskin ska användas för att utbyta idéer och minska antalet punkter som parterna är oense om. David Meiden å andra sidan uttrycker en oro för att de indirekta bakvägssamtalen ska läcka till media, vilket skulle betyda ett abrupt slut kommunikationskanalen (Baskin 2013: s. 168-170).

Men David Meiden verkar i det här läget trots allt villig att prova alternativa vägar för att nå en överenskommelse, detta kan bero på att Arabiska våren har skapat instabilitet i Egypten vilket skulle kunna påverka den egyptiska regeringens möjlighet att vara den officiella kommunikationskanalen mellan Hamas och Israel. Men det visar även på ett tecken att David Meiden arbetar mera

självständigt gentemot den israeliska regeringen för att undersöka möjligheter för att nå en överenskommelse.

De indirekta bakvägssamtalen fortsätter genom att David Meiden formulerar villkor för förhandling som sedan Gershon Baskin vidarebefordrar till Dr. Ghazi Hamad, som i sin tur för villkoren vidare till Ahmed Jaabri. I ett meddelande framlägger Ahmed Jaabri istället hans egna villkor för att Israel ska få bevis på att Gilad Shalit fortfarande lever, men där han även uttrycker sin vilja att förhandla ”We encourage Ghazi Hamad and Gershon Baskin to continue working together to reduce the gaps between the parties. We would like the negotiations to be intensive, and we would like to conclude the agreement as soon as possible.”. David Meiden vill då att Hamas ska skicka meddelandet genom den officiella kommunikationskanalen. Ahmed Jaabri svarar då via Dr. Ghazi Hamad att han gärna vill förhandla genom Egypten men att tidigare nämnda villkor måste uppfyllas först (Baskin 2013: s. 173f).

Gershon Baskin anser vid det här laget att saker och ting går för sakta och att situationen börjar bli akut, så han lägger själv fram ett förhandlingsförslag som han skickar till båda parterna. David Meiden svarar genom ett telefonsamtal med Gershon Baskin att diskussionerna bör flyttas från ett tecken på liv, till att handla om hur förhandlingarna skulle gå till mer konkret. David Meiden föreslår också att Dr. Ghazi Hamad och Ahmed Jaabri ska söka sig direkt till de officiella förhandlingarna (Baskin 2013: s. 176).

David Meiden visar än en gång sin vilja att förhandla med Hamas men är även noga med att bestämma riktningen för de förhandlingsförslag som diskuteras. Överlag så underlättar de indirekta bakvägssamtalen formulandet av förslag till förhandlingslösning. Detta visar sig framför allt då David Meiden genom telefonkontakt med Gershon Baskin föreslår ett tillvägagångssätt för att få till ett mera konkret förslag. Gershon Baskin vidarebefordrar sedan David Meidens konkreta förslag till Dr. Ghazi Hamad där han förklarar David Meidens villkor (Baskin 2013: s. 176f).

Regarding the mechanism, he [Meiden] prefers that we move forward and negotiate directly, without a mediator. He suggests that we do so by video conferencing and that the documents be exchanged by fax or e-mail [...] David has no problem dealing directly with you or with anyone else in Hamas who has the ability and authority to make decisions, even Mr. J. [Ahmed Jabaari] [...] he proposed that you and I be in the front and he and whoever on your side – Mr. J. or anyone else – be in the background [...] so we can maintain the indirect nature of the talks. (Baskin 2013: s. 177).

Detta utdrag från ett meddelande som skickas till Dr. Ghazi Hamad från Gershon Baskin visar tydligt hur viljan att använda de indirekta bakvägssamtalen har utvecklats. Den israeliska sidan visar för första gången tydligt att de är villiga att förhandla och att de är beredda att anpassa sig efter förutsättningarna för att uppnå en överenskommelse med Hamas.

Trots David Meidens vilja att nu inleda förhandlingar via de indirekta bakvägssamtalen så nekar Ahmed Jaabri detta förslag då han inte vill ha direkt

kontakt med Israel. Gershon Baskin skickar då ett meddelande till Dr. Ghazi Hamad där han förklarar att den israeliska sidan tvivlar på att Ahmed Jaabri kommer vilja kompromissa samt att Dr. Ghazi Hamad kan påverka Ahmed Jaabri att vilja förhandla. Gershon Baskin förklarar också att den israeliska sidan riktar misstankar åt att deras kommunikationskanal endast är ett sätt för Hamas att få Israel att ge efter. Därför ber han Mr. Ghazi Hamad att bevisa att deras kommunikationskanal kan nå den innersta kretsen av Hamas. På detta meddelande svarar Dr. Ghazi Hamad, enligt Gershon Baskin, att Ahmed Jaabri inte vill blanda in några andra ledare i Hamas eftersom att det kan försvåra samtalen (Baskin 2013: s. 178, 180f).

Gershon Baskin och David Meiden däremot börjar utveckla en god relation och sätter tillsammans upp målet att förhandlingarna ska äga rum senast i augusti samma år (2011). David Meiden är vid detta läge, enligt Gershon Baskin, beredd att förhandla med Ahmed Jaabri. Gershon Baskin skickar över punkter som den israeliska regeringen är beredd att förhandla om, och föreslår att Ahmed Jaabri ska formulera praktiska och realistiska villkor. Dr. Ghazi Hamad svarar Gershon Baskin genom att skicka över Hamas villkor och praktiska förslag på tillvägagångssätt. Men David Meiden avslår Hamas förslag, men lovar samtidigt att framföra förslagen till beslutsfattarna. Dessutom formulerar David Meiden ett utkast på villkor som han vill att Hamas ska gå med på samt några frågor på praktiska punkter för hur avtalet ska skrivas under, av vem, hur fångutbytet ska gå till väga etcetera (Baskin 2013: s. 183-185, 187f).

Diskussionerna kring en potentiell förhandlingslösning blir allt mer detaljerade och istället för att fokusera på övergripande förhandlingslösningar så utvecklas konversationerna till att bli mer detaljstyrda. Ett exempel är när Gershon Baskin, i ett meddelande till Dr. Ghazi Hamad formulerar David Meidens förslag ”David requested again your list of the fifty, so both sides can deal with the same list. I can ask David for Israel’s list of fifty too”.(Baskin 2013: s. 189). De indirekta bakvägssamtalen präglas nu mindre av att försöka övertala parterna att förhandla. De detaljerade diskussionerna bevisar snarare att parterna är mer villiga att förhandla.

I meddelandena som skickas mellan Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad märker man att läget inte är lika spänt längre. I ett svar från Dr. Ghazi Hamad lägger han fram Hamas villkor och tillägger att de är villiga att visa att Gilad Shalit är vid god hälsa ”[...] we undertake to send you a clip that shows Shalit moving about and in good health.”. (Baskin 2013: s 190).

Gershon Baskin fortsätter att lägga fram David Meidens utgångspunkter för Dr. Ghazi Hamad men är också angelägen att förklara för Dr. Ghazi Hamad hur han tolkar läget och Israels position ”Keep in mind that Prime Minister Netanyahu is in principle against this deal [...] I suggest that when you deal with names and numbers, try to justify why you’re selecting certain people [...]” men påpekar även för Dr. Ghazi Hamad att vara känslig i sina förslagsändringar ”We have to be sensitive to each other’s political and security constraints.”. Dagen efter Gershon Baskins meddelande till Dr. Ghazi Hamad skickar Hamas ett slutligt förslag på en överenskommelse. Detta är första gången som Hamas lägger fram ett förslag på en slutlig överenskommelse (Baskin 2013: s.190-193).

De indirekta bakvägssamtalen uppnår för första gången ett konkret framsteg i förhandlingsprocessen. David Meidens vilja att diskutera förhandlingslösningar via de indirekta bakvägssamtalen tillsammans med Dr. Ghazi Hamad och Gershon Baskins goda kontakt som etablerats under de fem åren som Gilad Shalit varit kidnappad, visar på att upprepade indirekta bakvägssamtal kan vara betydande för att få till stånd en förhandling med terrorister. Dessa framgångar sätts dock på prov innan parterna helt når en överenskommelse.

4.2.1 Etablering av lösning för möjlig överenskommelse

Det går tydligt att utskilja att parterna är på väg att forma en så kallad Zone of Potential Agreement, som ingår i den andra förhandlingsfasen. Parterna lyckas nu genom de indirekta bakvägssamtalen komma fram till en lista på sakfrågor som parterna är villiga att förhandla om. Det bör tilläggas att dessa villkor även formulerats tidigare via de officiella förhandlarna. Det som kännetecknar denna fas är att båda parterna ser en möjlighet i att använda sig av de indirekta bakvägssamtalen. David Meiden säger uttryckligen i ett mejl till Gershon Baskin att de indirekta bakvägssamtalen måste hållas hemliga. Detta kan tolkas som att den israeliska regeringen är fortsatt misstänksam gentemot kommunikationskanalen. Trots riskerna väljer David Meiden ändå att använda sig av de indirekta bakvägssamtalen. Även Ahmed Jaabri uttrycker en vilja att använda kommunikationskanalen till att utbyta idéer och enas om förhandlingspunkter. Parterna visar nu en vilja att använda sig av de indirekta bakvägssamtalen för att officiellt få till stånd en överenskommelse.

4.2.2 Paradoxer och dilemman

Förhandlingarna mellan Hamas och den israeliska regeringen påverkas tydligt av att parterna har skilda perspektiv på konflikten. Detta sätter i sin tur verkan på hur sakfrågorna formuleras och vad man vill uppnå med förhandlingarna. Genom de indirekta bakvägssamtalen möts dessa skilda kulturer och perspektiv genom personer som är villiga att förstå och samarbeta med varandra för att få fram en lösning. Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad hade under lång tid byggt upp ett förtroende för varandra trots att de kom från skilda kulturer vilket möjliggjort att de utvecklat en förståelse för varandra. De indirekta bakvägssamtalen kan underlätta för hanterandet av det kulturella dilemmat genom att parterna lyckas undvika missförstånd baserat på deras olika perspektiv.

Vidare används de indirekta bakvägssamtalen för att på något sätt få kontakt med Hamas för att utveckla en dialog. Jag vill inte påstå att David Meiden visar empati för Hamas genom att använda sig av de indirekta bakvägssamtalen men däremot kan fastslås att bestämdheten om att inte förhandla med Hamas har minskat.

4.3 Osäkerhet in i det sista

När Hamas slutligen lägger fram ett slutgiltigt förslag införlivas förhoppningar om att en överenskommelse snart ska nås. David Meiden påpekar dock i ett meddelande till Gershon Baskin att han behöver Ahmed Jaabris underskrift på förslaget. David Meiden förklarar också att samtalen mellan parterna i första steget kommer att föras genom de indirekta bakvägssamtal som etablerats och att samtalen fortfarande ska hållas hemliga. "[...] you [Baskin] should continue insisting on written reports for accuracy's sake, and – most important – on total secrecy." Även om David Meidens meddelande frambringar optimism från Israels sida så är problemet nu att Ahmed Jaabri vägrar att skriva under avtalet trots att han, enligt Gershon Baskin, hade godkänt avtalet (Baskin 2013: s. 195).

Åter igen infinner sig tvivel medan den israeliska sidan inväntar svar från Ahmed Jaabri via Egypten. Dr. Ghazi Hamad förklarar i en chatt-konversation med Gershon Baskin att Egypten är i kontakt med Hamas för att diskutera en möjlig väg framåt och att Ahmed Jaabri troligen vill förstå innebörden av det nya avtalet helt innan han kontaktar egyptierna. Vidare diskuterar de varför Ahmed Jaabri dröjer med att skriva under, men Dr. Ghazi Hamad verkar säker på att Ahmed Jaabari kommer skriva under och föreslår hur de tillsammans ska gå tillväga "J. [Jaabari] accepts too. I suggest that we go to the Egyptians, because J. wants them to lead the negotiations." (Baskin 2013: 199f, 205f).

Efter Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamads chatt-konversation ökar attackerna mellan Israel och Gaza vilket försvårar framsteg i förhandlingsprocessen. Men de indirekta bakvägssamtalen fortsätter mellan David Meiden, Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad. I ett meddelande uttrycker Gershon Baskin sin vilja att försöka få parterna att förhandla. "We have to stop this madness. We also have to make sure the prisoner negotiations continue. We can't let these events make our progress disappear." Dr. Ghazi Hamad svar uttrycker stor frustration över situationen "Gershon, u r good friend but i'm very sad and upset & sometimes feeling have no words to say." (Baskin 2013: s. 212).

Trots Dr. Ghazi Hamads uppgivenhet så fortsätter Gershon Baskin att trycka på för att Dr. Ghazi Hamad ska kontakta Dr. Mousa Abu Marzouk, en högt uppsatt person inom Hamas, för att få information om vad som händer med förhandlingarna som leds av Egypten. Dr. Ghazi Hamads svar kan tolkas som att förhandlingarna mellan Israel och Hamas i stort sätt har stannat upp. "Dr. Mousa says, how can we continue to negotiate the prisoners with all the Israeli killing?". Nu verkar det istället som att det är Hamas som inte längre vill förhandla med Israel, vilket kan bero på de attacker som Israel utfört i Gaza under den senaste tiden. Gershon Baskin svarar Dr. Ghazi Hamad med ett långt meddelande där han förklarar att Israel för första gången visar stor flexibilitet för att uppnå en överenskommelse och att han misstänker att Mr. Ahmed Jaabri är orsaken till att förhandlingarna inte fortgår. Detta förnekas av Dr. Ghazi Hamad som menar att Hamas visst är villiga att förhandla. Meddelandena mellan Dr. Ghazi Hamad och Gershon Baskin fokuserar nu främst på att få stopp på attackerna mellan Israel och Gaza (Baskin 2013: s. 212-215).

Trots att de indirekta bakvägssamtalen tidigare präglats av hopp om att en överenskommelse snart är gjord mellan parterna så har de indirekta bakvägssamtalen nu övergått till att hantera de pågående striderna mellan Israel och Hamas. Detta visar på att de indirekta bakvägssamtalen kan hantera oförutsedda händelser och vara en kommunikationskanal mellan parterna trots att stridigheter pågår. Detta tyder även på att kommunikationskanalen förhåller sig avståndstagande till parterna i fråga även om Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad representerar varsin sida av konflikten.

Gershon Baskin försöker även påverka David Meiden till att göra något för att få stopp på stridigheterna. I ett vågat meddelande till David Meiden skriver Gershon Baskin "It is now becoming a game with fire that will cost the lives of more people. Enough flexing muscles." Gershon Baskin skriver även SMS till bland annat Israels försvarsminister, Ehud Barak samt till Israels säkerhetsmyndighet (Israel Security Agency), där han beskriver sin kontakt med David Meiden och förklarar att Hamas är beredda att ingå en vapenvila (Baskin 2013: s. 217-219).

Den 23 augusti år 2011 meddelar nyhetsmedier att en informell vapenvila har slutits mellan parterna (BBC 2). Detta innebär att de indirekta bakvägssamtalen nu kan återuppta diskussionerna kring ett fångutbyte. I ett meddelande till Mr. Khaled Mashal, en högt uppsatt Hamasmedlem, och Dr. Mousa Abu Marzouk förklarar Gershon Baskin att han själv och Dr. Ghazi Hamad spelat en stor roll för att vapenvilan ägde rum och framför allt att Dr. Ghazi Hamad har varit betydelsefull för att övertyga palestinierna att ingå vapenvilan. Han vill därmed påminna om möjligheterna för att återuppta de Egypten-ledda förhandlingarna med utgångspunkt för det senast producerade förhandlingsförslaget om fångutbyte (Baskin 25, 47, 221f).

Vid ett senare tillfälle skriver Gershon Baskin till Dr. Ghazi Hamad och förklarar att den israeliska regeringen är öppna för förhandling och att den egyptiska regeringen jobbar på att lägga fram ett färdigt avtal men att de har problem med att få Ahmed Jaabri att godkänna avtalet. Därför, menar Gershon Baskin, är det viktigt att Dr. Ghazi Hamad pressar Khaled Mashal och Dr. Mousa Abu Marzouk för att de i sin tur ska få Ahmed Jaabri att godkänna avtalet. Gershon Baskin avslutar med att klargöra för Dr. Ghazi Hamad att Israel aldrig varit så flexibel som nu (Baskin 2013: s. 228).

Försöken att komma fram till en konkret förhandlingslösning fortsätter från Gershon Baskins sida som anordnar ett möte med General Nader, som leder de Egypten-ledda förhandlingarna. Men David Meiden avråder Gershon Baskin från att hålla direkt kontakt med General Nader. David Meiden förklarar i ett meddelande till Gershon Baskin att direktkontakten med General Nader kan få negativ inverkan på förhandlingarna (Baskin 2013: s 225, 229f).

I have no fear whatsoever that you would damage the negotiations. Quite the opposite. No one knows better than I how much you have contributed and how dedicated you are to this issue. I have full confidence in you and in your motives – complete trust. The issue is your direct contact with Nader and potential problematics concerning the negotiations." (Baskin 2013: s 229f).

Följande meddelanden visar på att de indirekta bakvägssamtalen återigen präglas av att få parterna att ingå förhandlingar istället för att, som under etableringsfasen, leda till mer konkreta förslag. Finjusteringsfasen präglas återigen av parternas vilja, flexibilitet och positioner så som under förförhandlingarna. Men situationen börjar trots detta sakta men säkert lösa sig genom de Egypten-ledda förhandlingarna som slutligen mynnar ut i en överenskommelse.

Den 11 oktober år 2011 rapporterar media att Israel och Hamas är överens om att ett fångutbyte ska äga rum. Ahmed Jaabri uttalar sig i Haaretz om att han är extremt lättad över att fångutbytet äntligen blir av. Enligt Ahmed Jaabri så accepterar Israel samtliga av Hamas villkor, förutom frigivningen av ett visst antal hög-profilerade fångar. Från början hade Hamas krävt att 70 av dessa fångar skulle släppas men att Ahmed Jaabri sedan insett att Israel inte skulle acceptera detta krav. Hamas och den israeliska regeringen enas slutligen om att endast släppa hälften av dessa fångar. Vidare så deporteras totalt 41 fångar som är anknutna till Hamas. Totalt sätt så har de deporterade fångarna dödat 569 israeliter, enligt Ahmed Jaabari, och därför var deportation enda lösningen säger han till tidningen Haaretz (Issacharoff 2011).

Genom överenskommelsen binder sig den israeliska regeringen till att totalt släppa 1 027 palestinska fångar. Överlämnandet av Gilad Shalit sker genom Egypten där han vidare transporteras till Israel. Samtidigt förflyttas över 450 palestinier till Västbanken och Gaza. De övriga palestinska fångarna släpps två månader därpå. I ett uttalande prisar Hamas premiärminister Ismail Haniyeh Gilad Shalits kidnappare, för vad de lyckats åstadkomma (Quinn 2011).

Det går inte att utläsa med säkerhet huruvida de indirekta bakvägssamtalen påverkat förhandlingarna som ledde fram till denna överenskommelse. Däremot kan det konstateras att det slutgiltiga förslaget har förbundits genom tät kontakt mellan Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad, då parternas olika villkor har kunnat förmedlas genom de indirekta bakvägssamtalen.

4.3.1 Finjustering

Efter att parterna lyckats komma överens om ett slutgiltigt förslag stannar processen upp. Tidigare har det varit den israeliska regeringen som betvivlat att en överenskommelse var möjlig, nu var det istället Hamas som stoppade processen. Den tredje fasen kännetecknas av att parterna testar sig fram genom nyckfulla ageranden för att testa motpartens smärtpunkt. Det är även i denna fas som Mutual Hurting Stalemate kan uppstå, där båda parterna tvingas leta alternativa vägar för att minska lidandet. Dessutom pågår stridigheter från israeliskt håll i Gaza. Vad som är intressant här är att den israeliska regeringen fortsätter att attackera Gaza samtidigt som David Meiden nu enbart vill använda sig av de indirekta bakvägssamtalen och poängterar att dessa måste hållas hemliga. Det visar att David Meiden har ökad tilltro till att de indirekta bakvägssamtalen kan underlätta förhandlingarna.

4.3.2 Paradoxer och dilemman

Det är här tydligt att parterna inte kan bestämma sig för vilken förhandlingsprincip de ska agera efter, samarbeta eller försöka vinna över motparten. David Medien försökte samarbeta genom de indirekta bakvägssamtalen så som Hamas redan från början önskat, men nu valde istället Ahmed Jaabri att avvakta med vidare förhandlingsbeslut.

Genom indirekta bakvägssamtal kan den israeliska regeringen officiellt sätt fortfarande visa att de håller sig till principen att inte ger efter för terrorister, samtidigt som de använder den indirekta kommunikationskanalen till att utforska hur flexibla och villiga Hamas är att förhandla fram en lösning. De indirekta bakvägssamtalen underlättar således för Israel att hålla sig till de principer landet officiellt sätt står för samtidigt som de kan vara flexibla och testa olika vägar för att förhandla fram en lösning utan att för den delen beskyllas för att ha förhandlat med terrorister utan resultat. Istället framställs Benjamin Netanyahu som den som räddar Gilad Shalit från terrorister när överenskommelsen gjorts.

5 Slutsatser

Studien visar att de indirekta bakvägssamtalen har underlättat för den israeliska regeringen att nå fram till en överenskommelse med Hamas. Vad detta beror på kan förklaras genom att de egenskaper som indirekta bakvägssamtal har, i detta fall, påverkar förhandlingarna mellan Israel och Hamas i en positiv riktning. På så sätt skapar de indirekta bakvägssamtalen förutsättningar för att parterna ska närma sig en överenskommelse. Vidare är det svårt att bedöma huruvida de indirekta bakvägssamtalen underlättade parterna att inleda förförhandlingar. Däremot finns belägg för att de indirekta bakvägssamtalen underlättade för parterna att etablera en lösning för möjlig överenskommelse samt finjustering av varje sakfråga som behållits för diskussion. Vad gäller hanterandet av paradoxer och dilemman är det mindre tydligt huruvida de indirekta bakvägssamtalen underlättade, i detta fall, Israel att förhandla med Hamas. Studien visar att de indirekta bakvägssamtalen underlättar för hanterandet av motstridigheter mellan kortsiktiga och långsiktiga förhandlingslösningar, motstridiga förhandlingsprinciper, tuffhetsdilemmat, empati- och bestämdhetsdilemmat, samt det kulturella dilemmat. Medan det inte i denna studie går att bevisa att de indirekta bakvägssamtalen underlättade hanterandet av Shakespeare-dilemmat, samt det moraliska dilemmat. Varför de indirekta bakvägssamtalen i detta fall underlättade förhandlingar med Hamas kan tillskrivas den långvariga kontakt som Gershon Baskin och Dr. Ghazi Hamad hade, vilket tillät dem att lära känna och förstå varandra. Även deras kontaktnät med nyckelpersoner samt deras vilja att lösa konflikten genom att kompromissa. Detta ingav i sin tur optimism till att en överenskommelse var möjlig då ingen annan kommunikationskanal fungerade optimalt.

Tabell 2. Analysschema, resultat.

Mekanism	Indikator	Svar
Indirekta bakvägssamtal	Skapar de indirekta bakvägssamtalen förutsättningar för att parterna närmar sig varandra?	+
Förförhandling	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att stabilisera situationen?	0
Etablering av lösning för möjlig överenskommelse	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att komma överens om en lista på	+

	sakfrågor som de är villiga att förhandla om?	
Finjustering av varje sakfråga som behållits för diskussion	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för parterna att utforska mer framgångsrika alternativ?	+
Shakespeare-dilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att besluta sig för att förhandla eller inte?	0
Motstridigheterna mellan kortsiktiga och långsiktiga förhandlingslösningar	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att hantera motstridigheterna med att förhandla och samtidigt undvika att ge terroristerna ytterligare resurser?	+
Motstridiga förhandlingsprinciper	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att hantera motstridigheterna att samarbeta och samtidigt försöka vinna över terroristerna?	+
Tuffhetsdilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att pressa terroristerna lagom mycket utan att riskera en framtida överenskommelse?	+
Empati- eller bestämdhets dilemmat	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att anpassa sitt beteende för att skapa gynnsammare förhållanden?	+
Kulturellt dilemma	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att ta del av terroristernas perspektiv?	+
Moraliskt dilemma	Har de indirekta bakvägssamtalen underlättat för Israel att hålla sig till fastställda lagar och principer?	0

6 Referenser

- Al Jazeera 1 = Al Jazeera, 2006. "Israel threatens military operation". Nyhetsartikel. 2006-06-26. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.aljazeera.com/archive/2006/06/2008410132340831173.html> den 2015-06-29
- Al Jazeera 2 = Al Jazeera, 2006. "Israel rejects prisoner swap". Nyhetsartikel. 2006-06-27. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.aljazeera.com/archive/2006/06/200849133815679196.html> den 2015-06-29
- Baskin, Gershon, 2013. The Negotiator. Freeing Gilad Shalit from Hamas. Jerusalem: The Toby Press.
- BBC 1 = BBC News, 2006. "Profile: Khaled Meshaal of Hamas". Nyhetsartikel. 2006-02-08. [Elektronisk] Hämtad från http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3563635.stm den 2016-05-25
- BBC 2 = BBC News, 2011. "Israel and Hamas agree Gaza truce, reports say". Nyhetsartikel. 2011-08-23. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.bbc.co.uk/news/mobile/world-middle-east-14614731> den 2016-06-26
- Benn, Aluf, Amir Oren & Avi Issacharoff, 2006. "Palestinian militants say 'discussion closed' on fate of kidnapped soldier after ultimatum expires". Haaretz. News Article. 2006-07-03. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.haaretz.com/news/palestinian-militants-say-discussion-closed-on-fate-of-kidnapped-soldier-after-ultimatum-expires-1.191985> den: 2015-07-08
- CNN 1 = CNN News, 2014. "Gilad Shalit Fast Facts". Nyhetsartikel. 2014-08-08 [Elektronisk] Hämtad från <http://edition.cnn.com/2014/08/08/world/meast/gilad-shalit-fast-facts/> den 2015-07-02
- Ekéus, Rolf, 2015. Diplomat med lång erfarenhet av backchannel-förhandlingar. Via mejlkontakt den 2015-09-08.
- Erlanger, Steven, 2006. "Palestinian Leader Orders Force to Find Israeli". The New York Times. Nyhetsartikel. 2006-06-27. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.nytimes.com/2006/06/27/world/middleeast/27mideast.html?fta=y> den 2015-06-29
- Erlanger, Steven & Ian Fisher, 2006. "Israeli Troops Move Into Gaza; Bridges Are Hit". The New York Times. Nyhetsartikel. 2006-06-28. [Elektronisk] Hämtad från http://www.nytimes.com/2006/06/28/world/middleeast/28mideast.html?pagewanted=1&_r=2& den 2015-07-02

- Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson & Lena Wängnerud, 2012. Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- Faure, Guy Olivier, 2008. "Negotiating with Terrorists: A Discrete Form of Diplomacy". Vetenskaplig artikel. The Hague Journal of Diplomacy nr 3 (2008) p. 179-200.
- Faure, Guy Olivier, 2015. "Negotiating Hostages with Terrorists: Paradoxes and Dilemmas". Vetenskaplig artikel. International Negotiation 20: 129–145.
- Issacharoff, Avi, 2011. "Shalit's Captors: He Wasn't Tortured, He Received Medical Care and Watched TV". Haaretz. Nyhetsartikel. 2011-10-20. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.haaretz.com/israel-news/shalit-s-captors-he-wasn-t-tortured-he-received-medical-care-and-watched-tv-1.391072> den 2016-05-26
- McCarthy, Rory, 2006. "Palestinian children pay price of Israel's Summer Rain offensive". The Guardian. Nyhetsartikel. 2006-09-07. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.theguardian.com/world/2006/sep/07/israel> den 2015-07-07
- MFA = Israel Ministry of Foreign Affairs, 2006. "Two soldiers killed, one missing in Kerem Shalom terror attack". Nyhetsartikel. 2006-06-25. [Elektronisk] Hämtad från www.mfa.gov.il den 2015-07-02
- Powell, Jonathan, 2014. Talking to Terrorists. How to End Armed Conflicts. London: Penguin Random House Company.
- Pruitt, Dean G., 2006. "Negotiating with Terrorists". Vetenskaplig artikel. International Negotiation 11: 371–394.
- Quinn, Ben, 2011. "Gilad Shalit freed in exchange for Palestinian prisoners". The Guardian. Nyhetsartikel. 2011-10-18. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.theguardian.com/world/2011/oct/18/gilad-shalit-palestine-prisoners-freed?newsfeed=true> den 2016-05-26
- Schmid, Alex P. & P. Flemming i Faure, 2010. "Quantitative and Qualitative aspects of kidnapping and hostage negotiation". i Guy Olivier, I. William Zartman, (Ed.) Negotiating with Terrorists. Strategy, tactics, and politics. Cornwall: Routledge.
- Sofer, Ronny, 2006. "PM: We will not recapture Gaza". Ynetnews. Nyhetsartikel. 2006-06-28. [Elektronisk] Hämtad från <https://web.archive.org/web/20080120093842/http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3268440,00.html> den 2015-07-07
- SVT = Sveriges Television, 2006. "Ännu en Hamaspolitiker greps av Israel". Nyhetsartikel. 2006-08-07. [Elektronisk] Hämtad från <http://www.svt.se/nyheter/utrikes/annu-en-hamaspolitiker-greps-av-israel> den 2015-07-08
- Teorell, Jan & Torsten Svensson. 2007. Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod. Malmö: Liber
- Zartman, I. William, 2008. Negotiation and Conflict Management. Essays on theory and practice. London: Routledge.